

هتل اینتر کانتینانتال ژنوجایی بود که چند دور مذاکرات فشرده هسته‌ای در آن برگزار شد.

چه معناست؟

حسن نیت به عنوان اصل بسیار مهم در مراودات بین المللی است به نحوی که در مقدمه کنوانسیون حقوق معاهدات وین سال ۱۹۶۹ که به عنوان یک سند مهم در تفسیر و اجرای اسناد بین المللی محسوب می شود صراحتاً قید کرده که اصل good faith به عنوان یک اصل کاملاً شناخته شده جهانی است. لذا حتی در متون معاهدات نوشته شده که قید ضمانت های اجرایی را نیز دارد، همیشه موضوع حسن نیت را نیز در نظر دارند. در حقیقت باید در نظر داشت که همیشه فرق بسیاری در خصوص معاهدات و قراردادهای فراملی با موضوعات مشابه داخلی وجود دارد. در حقیقت موضوعات بین المللی خصوصاً موضوعات حقوقی با آنچه که در تئوری و کتاب ها تدریس می شود فرق دارد. به دیگر سخن موضوعات بین المللی بسیار پیچیده تر از آن است که بتوان با صرف مطالعه کتاب و مقاله آن ها را نقد کرد. چرا؟ زیرا مسائل، مقررات و اجرائیات موضوعات داخلی کشورها در قالب حکومت تدوین و اجرایی می شود، در صورتی که با وجود تلاش های بسیار در عرصه بین المللی و وجود نهادهای فراملی مانند سازمان ملل، هنوز تدوین و اجرایی کردن تعهدات در عرصه بین المللی در گروه تفسیر و رویه های قضایی مختلفی است که توسط مراجع مختلف قضایی و داوری ارایه می شود. به دیگر سخن در عرصه بین المللی ما خط کش قانون و اجرا را به نوعی که در عرصه داخلی داریم نمی توانیم داشته باشیم. بر همین اساس است که بنا به توصیفی حتی در مراجع قضایی و حل و فصل بین المللی نیز

با توجه به مکانیزم های مطرح در عرصه بین المللی می توان گفت که یک سند به تنهایی نمی تواند ضمانت اجرایی داشته باشد، حتی قوی ترین اسناد حقوقی هم در عرصه بین المللی گاه با مشکل ضمانت اجرا مواجه است. به عنوان مثال دیوان بین المللی دادگستری ICJ به عنوان مهمترین رکن قضایی سازمان ملل در سال ۱۹۸۶ رأی صادر می کند، و ضمانت اجرای آن هم مشخص است ولی ملاحظه می شود که کشوری که حکم علیه او صادر شده از اجرا استنکاف می کند. در تئوری می توان ایرادات بسیار زیادی به این مسئله داشت، ولی در عمل می بینیم که این امر اتفاق افتاده است. همین موضوع در خصوص آراء لازم الاجرای سازمان تجارت جهانی WTO نیز گاه اتفاق می افتد. در عین حال باید توجه داشت که در عرصه بین المللی یک بیانیه معمولی و یا در موارد وقوع حوادث مانند زلزله، کشورها در رسانه ها اعلام می کنند که قصد ارایه کمک های انسان دوستانه را دارند، مسلم است که ضمانت اجرایی در این خصوص نیست ولی معمولاً کشورهایی که به فکر اعتبار خویش هستند همیشه با احتساب هزینه های سیاسی و اعتباری سعی می کنند نسبت به اجرای تعهدات خویش پایبند باشند. بر همین اساس است که معمولاً ضمانت اجرایی یک سندی باید در خود سند قید شده باشد و یا در قالب اصول حاکم بر اسناد بین المللی و عمل کشورها باشد و یا هم به صورت رفتار متقابل باشد مانند اسناد و تعهدات سازمان تجارت جهانی. در این سند مورد اشاره هم همانگونه که ملاحظه می فرمائید طرفین متعهد به انجام تعهدات مشخصی در یک دوره زمانی خاصی شده اند. حالا اگر به هر دلیلی یکی از طرفین تصمیم بگیرد که توان و یا اراده لازم برای اجرای مفاد سند را ندارد، مسلم این است که طرف دیگر نمی تواند اقدامی قضایی علیه آن به عمل آورد، بلکه اثر عدم اجرای تعهدات توسط طرفین یعنی ملغی شدن توافق و از بین رفتن تمام تلاشهایی که برای تعیین نقشه راه برای یک توافق جامع شده است. خوب حالا اگر یکی از طرفین قصد و یا عملی در راستای هدف سند به انجام نرساند، ضمانت اجرای آن برگشتن به خانه اول است یعنی عدم وجود توافق.

این که گفته می شود در توافق مشترک ایران و ۵۱ «حسن نیت» ضمانت اجرایی این توافق است را آیا نمی توان نقطه ضعف دانست و اصولاً این حسن نیت به

افراد و اشخاص بیشتر به دنبال حل و فصل یک موضوع هستند تا عدالت صرف. این ماهیت موضوعات بین المللی است. لذا تنها عنصری که می تواند به نوعی باعث ایجاد ثبات و امنیت در عرصه بین المللی شود مسئله حسن نیت است. زیرا با این عنصر می توان تا حدودی در حاشیه امن ضمانت اجرایی بیشتر بود. در غیر این صورت هر کشور و یا شخصی می تواند یک متن و یا حتی عمل دیگری را از دیدگاه خود تفسیر کند. ولی اگر حسن نیت باشد، و هدف حل یک موضوع باشد، طرفین سعی می کنند عوض مجادله و یا به قول حقوقی ها با طرز تفکر Litigation بیشتر با طرز تفکر حل و موضوع Settlement به مسئله نگاه کنند. آن وقت است که حسن نیت شرط اساسی در حل موضوع است در غیر این صورت حتی اگر قوی ترین سند حقوقی را نیز داشته باشیم باز هم راه برای تفسیر و اجرای متفاوت باز است. به عنوان مثال ما الان اسناد لازم الاجرا و متقن حقوقی در زمینه تجارت بین المللی در قالب WTO داریم ولی هنوز ما شاهدیم که بیشترین اختلافات و دعوی بین کشورهای توسعه یافته خصوصاً آمریکا و اروپا نزد مرجع حل اختلافات تجاری مطرح بوده و هست. در صورتی که در ظاهر حدود و ثغور مسئولیت و تعهدات طرفین و ضمانت اجرای آن نیز کاملاً مشخص است.

این بحث حق و توبی که گفته می شود همه طرف های این توافق دارند و اخیراً خاتم وندی شرمن نیز به آن اشاره کرد به چه صورت است؟

در خصوص حق و تومورد اشاره شما، این عبارت به عنوان یک کلمه و یا عنوان حقوقی در متن توافق ژنو وجود ندارد. ولی از

تنها عنصری که می تواند به نوعی باعث ایجاد ثبات و امنیت در عرصه بین المللی شود مسئله حسن نیت است. زیرا با این عنصر می توان تا حدودی در حاشیه امن ضمانت اجرایی بیشتر بود. در غیر این صورت هر کشور و یا شخصی می تواند یک متن و یا حتی عمل دیگری را از دیدگاه خود تفسیر کند. ولی اگر حسن نیت باشد و هدف حل یک موضوع باشد، طرفین سعی می کنند عوض مجادله و یا به قول حقوقی ها با طرز تفکر Litigation بیشتر با طرز تفکر حل و موضوع Settlement به مسئله نگاه کنند